

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VII ❁ БРОЈ 144. ❁ 10. МАРТ 1979.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

Потврђена кандидатура Видоја Жарковића

На заједничкој сједници Координационог одбора за кадровску политику и Извршног одбора Општинске конференције ССРН је подржан предлог Координационог одбора Републичке конференције ССРН за питања кадровске политике да се за члана Председништва СФРЈ из Црне Горе поново кандидује Видоје Жарковић, члан Председништва СФРЈ и Председништва ЦК СКЈ.

На сједници је, такође, дата сагласност да се за председника Туристичког савеза општине Будва изабере Гојко Митровић, а за секретара Мјесне заједнице Будва I Милан Кљајић.

Потврђен је и предлог да се за председника Општинског савјета Савеза пионира именује Светозар Маровић, потпредседник Општинске конференције ССО, као и да се у Савјет за преглед филмова радне организације „Зета филм“ именује другарица Бранка Медин, предједник ОК ССО Будва.

Б.

Дјелокруг центра за марксистичко образовање

Друштвено-политичке организације, Скупштина општине, Самоуправна интересна заједница за образовање, основне организације удруженог рада и радне заједнице са подручја наше општине — њих 51 — потписници су Друштвеног договора којим се регулише организација, дјелокруг и финансирање Центра за марксистичко образовање. Задачи ове институције Комитета Општинске конференције Савеза комуниста су обимни, разноврсни и веома одговорни.

Центар треба да ради на идеолошко-политичком и друштвено-економском образовању чланова СК радних људи и грађана, оспособљавајући их за конкретну друштвено-политичку акцију; да истражује образоване потребе и предлаже програме идеолошко-политичког образовања; да се непосредно ангажује на истраживању и изради одговарајућих материјала о стању идејно-политичке свјести чланова СК и других друштвено-политичких организација; да анализира друштвено-економска и политичка кретања у организацијама удруженог рада и у општини као цјелини и да се бави теоријском разрадом појединих идејно-политичких питања за остваривање мјера и функција друштвено-политичких организација.

У оквиру Центра организују се истурена одјељена школе самоуправљача „Милентије Поповић“, Политичке школе Савеза комуниста Црне Горе, омладинске школе. Дописне омладинске политичке школе „Борбе“, затим марксистичка трибина и други облици марксистичког образовања.

Непосредни извршиоци полова и задатака из дјело-

круга Центра су секретар, који обавља све послове око непосредног организовања свих облика марксистичког образовања, актив предавача, који обавља предавачку и истраживачку дјелатност, и руководиоци истурених одјељена школа, марксистичке трибине и других сталних облика марксистичког образовања.

Центар за одређене активности, ако је то неопходно, може ангажовати друштвено-политичке и научне раднике, који живе и раде ван

територије наше општине. Иначе, ради извршавања редовних задатака, Центар сарађује са Скупштином општине, Комитетом ОК СК, из вршним тијелима осталих друштвено-политичких организација, свим осталим потписницима Друштвеног договора, као и са сличним институцијама у другим општинама.

Орган самоуправљања у Центру јесте Савјет чији је задатак, између осталог, да доноси програм рада Центра, усмјерава његов рад и подстиче остваривање утврђених садржаја рада у оквиру одговарајућег облика идеолошког образовања.

Изложбом „Туризам и исхрана“ почиње програм сајамских приредби

Међународном изложбом „Туризам и исхрана“, која се отвара у четвртак 15. марта, Јадрански сајам почиње са овогодишњим богатим програмом сајамских изложби и манифестација. Ова већ традиционална сајамска приредба је уједно и највећа од свих до сада одржаних, ка-

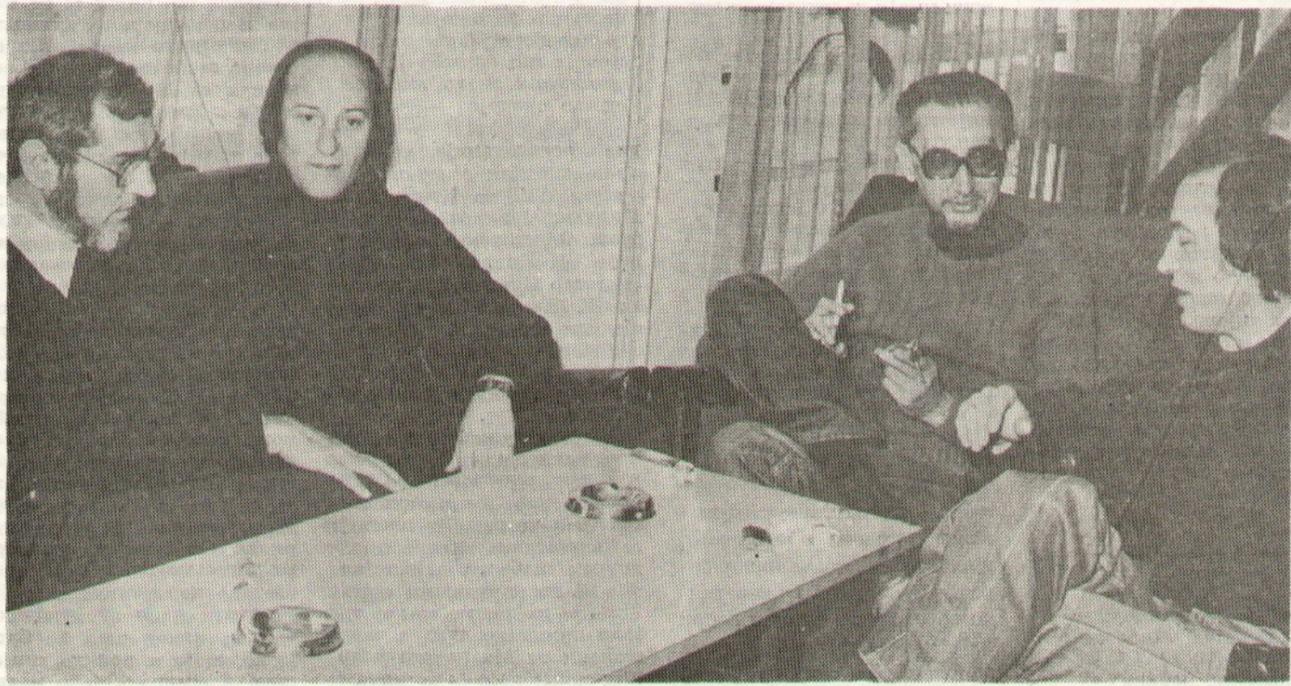
ко по броју учесника, тако и по закупањем изложбеном простору: на изложби ће се појавити око 60 реномираних организација из наше земље које се баве производњом и прометом животних намирница и кућних потреба, а представљају око 110 основних организација удруже-

ног рада из области прехранбене индустрије и туристичких потрепштина. Исто тако, своје учешће на изложби „Туризам и исхрана 79.“ пријавило је и десет иностраних фирми — произвођача опреме за угоститељство и трговину.

— Изложба „Туризам и исхрана“ замишљена је као смотра достигнућа радних организација које се баве производњом и прометом намирница и туристичке опреме — рекао нам је Бранко Перовић, сарадник за пропаганду при Јадранском сајму. — За вријеме изложбе Сајам треба да буде мјесто сусрета поунде и потражње и велика шанса за радне организације из области туризма, угоститељства и трговине с подручја Црногорског приморја да на једном мјесту стекну увид у могућности снабдијевања.

Међу бројним излагачима на Сајму ће се представити познате југословенске фирме: Беље ПИК, „Гранекспорт“, „Серво Михаљ“, ПКБ, „Врбас“, „Црнагоракооп“, АИК „Бачка Топола“, Агрокомбинат „13. јул“ и многи други. Први пут своје производе излажу ПИК „Сирмиум“, ИПП „Банат“, „Звечено“ и „Европа — Скопље“.

Изложба ће трајати од 15. до 21. марта, а дани интензивне пословне активности — комерцијални дани — одржаће се 19, 20. и 21. марта.

С лијева на десно: режисер Мило Ђукановић, књижевници Мирко Ковач и Борислав Пекић и режисер Бајо Шарановић за вријеме кратког одмора у хотелу „Интернационал“. Та филма“ и Телевизије Титоград

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

Формиране нове основне организације

На проширеној сједници Општинске конференције Савеза комуниста, којој су присуствовали и секретари основних организација СК, чланови Статутарне комисије, Комисије за организацију и развој СК и актива радника комуниста — непосредних произвођача, разматран је Нацрт статутарне одлуке општинске организације Савеза комуниста, услаглашен са одредбама Статута СК Југославије и Статута СК Црне Горе.

Нацрт овог значајног документа био је на јавној расправи, чији резултати ће, уз примједбе, мишљења и сугестије дате на сједници, корисно послужити даљем обогаћивању његовог садржаја и детаљнијој обради појединих суштинских питања.

ТЕЖИШТЕ РАДА СК — СВУДА ГДЈЕ СЕ ОДЛУЧУЈЕ О ДРУШТВЕНИМ ПОСЛОВИМА

У исцрпном уводном излагању, секретар Општинског комитета СК Жарко Миковић је истакао да су од времена доношења одлуке на стале дубоке суштинске трансформације у нашем друштвено-економском и политичком систему које захтијевају виши идејно-политички ниво и већи степен организованости, чланства организација и органа СК на садашњој етапи друштвеног развоја.

Посебно је нагласио значај оног дијела Статутарне одлуке којим се регулишу питања улоге, задатака и начина дјеловања општинске организације СК у политичком систему социјалистичке самоуправне демократије. Њихово уношење у Статутарну одлуку представља израз достигнутих квалитета у развоју политичког система самоуправне демократије и намеће се као неопходност у даљој идејно-политичкој оријентацији Савеза комуниста.

Наиме, у садашњој развојној етапи улога СК мора се потврдити његовим предводничким дјеловањем у борби за непрекидно продубљивање и унапређивање самоуправних друштвено-економских односа на основама Устава и Закона о удруженом раду и ефикасно самоуправно рјешавање кључних питања економског и друштвеног развоја.

Тежиште дјеловања комуниста и основних организација мора бити свуда гдје се одвија самоуправна и политичка акција радних људи и гдје се одлучује о друштвеним пословима — у основним организацијама удруженог рада, мјесним и самоуправним интересним заједницама, на свим колосјецима делегатског система. Савез комуниста треба да буде присутан и активан на сједницама делегација, у друштвено-политичким и другим вијећима делегатских скупштина. Управо, ту у демократској борби мишљења и слободи постављања алтернатива Савез комуниста треба да се бори за афирмацију своје политике и својих ставова. Таква његова активност могућа је само уз ажурно праћење проблема тике која је на дневном реду

делегација и делегатских тијела, и ако му делегације и делегације буду редовно и квалификовано преносили информације о проблематици која се разматра у свим тијелима делегација и скупштина.

Због тога Савез комуниста мора успостављати — не само преко својих основних организација и појединих комуниста, него и као организованог снага — цио систем демократских веза са самоуправним заједницама и свим социјалистичким снагама, с тим да дјелује на демократској повезаности и одговорности са њима, а не као неки спољни чинилац.

ПОДСТИЦАЈ ЗА ДАЉУ ДЕМОКРАТИЗАЦИЈУ ЦЈЕЛОКУПНИХ ОДНОСА У НАШЕМ ДРУШТВУ

Оцијењено је да одлуком треба обухватити и посебно разрадити иницијативу другог Тита о увођењу колективног рада и руковођења која је добила једнодушну подршку у нашој општини од чланова СК, радних људи и грађана, друштвено-политичких и самоуправних организација и органа. Она је израз степена развоја социјалистичких самоуправних односа и снажан подстицај за даљу демократизацију политичког одлучивања и цјелокупних односа у Савезу комуниста и друштву у цјелини. Ријеч је о колективном раду и колективном одлучивању и развоју политичког система социјалистичког самоуправљања, као једног од темељних принципа остваривања делегатске организације друштва.

Полазећи са тог становишта, неопходно је да се критички анализира рад и конституисање колективних тијела, односно да се изнајде прикладнији облици њиховог организовања и уграђивања у политички систем социјалистичког самоуправљања. Када се расправља о принципу колективног рада и одлучивања, о избору организовања и одговорности колективних тијела, то треба да се чини са становишта суштинске проблема, наиме, како долазимо до одлука, које се тешкоће при томе јављају, које су претпоставке остваривања колективног рада, колективне и личне одговорно

сти. Морамо се залагати за то да нам активност на рјешавању ових питања значи критику и демократизацију праксе — од основних организација до свих тијела и органа.

Веома је важно да се у приступу колективном раду и одговорности комплексно разматра кадровска проблематика као саставни и веома значајан дио идејно-политичке активности Савеза комуниста.

С обзиром да ускоро предстоје избори у Савезу комуниста, како у Општинској конференцији, тако и у основним организацијама, неопходно је да се на свим нивоима приликом кандидовања, са више досљедности примјењују друштвено-утврђени критеријуми о морално-политичким и стручним квалитетима.

ЈАЧАЊЕ КОЛЕКТИВНОГ РАДА И ОДГОВОРНОСТИ

Наш наредни задатак је да подстичемо расправе и усвајање програма идејно-политичке активности којима ће се обезбиједити досљедно оживотворење порука другог Тита у цјелини, а не само једног њиховог дијела. Суштина је у даљем јачању социјалистичких самоуправних односа и политичког система социјалистичког самоуправљања и да се у организацијама и изабраним тијелима, у демократској и конструктивној атмосфери критички преиспитују и изграђују заједнички ставови, а један од услова је увођење једногласног мандата предједвајућег. Приликом разматрања ових питања и постизања договора о одређеним рјешенима, треба увијек имати на уму тај темељни принцип — јачање колективног рада и колективне одговорности. Активности на практичном оживотворењу овог принципа не смију да добију кампањски карактер, нити да трпе импровизацију, као ни претдо ишчекивање, јер њени резултати имају далекосежан значај.

Дискусије и расправе поводом предлога Статутарне одлуке несумњиво ће допринијети нестранијем сагледавању и изграђивању ставова о остваривању улоге општинске организације СК на свим нивоима — од основне организације до Општинске конференције, о њеном организовању, садржају и методу рада у новим условима.

Конференција је донијела одлуку којом је предвиђено конституисање још 16 нових основних организација СК, чиме ће се постићи знатно већи степен ефикасности у раду и одговорности.

Такође је усвојена и одлука о прихватању Друштвеног договора о оснивању, дјелокругу рада и финансирању Центра за марксистичко образовање, што ће допринијети превазилажењу до сада испољених слабости у овој области и издизању идејно-политичког рада и марксистичког образовања на знатно виши ниво.

Б. Крговић

У изградњу и спремање нове куће у Будви уложено је око 30 милиона динара

У новој кући доста неслоге

Мада имају готово идеалне услове за рад запослени у ООУР ПТТ у Будви не испуњавају радне задатке како се очекивало од ове службе. Недисциплина је узела прилично маха, међуљудски односи не задовољавају, зато је и рад друштвено-политичких организација у колективу.

Ове оцијене изречене су на састанку основне организације Савеза комуниста ове радне седмице.

„ПРИМЈЕР“ КАКО СЕ НЕ ТРЕБА РАДИТИ

Примијењено је да је састанак био доста непријемљив, због чега је трајао неколико часова. Уводно излагање секретара Основне организације Савеза комуниста било је слично у свега неколико реченица и никаквог другог материјала за дискусију није било. Неко је с првом примијетио да је овај састанак „примјер“ како не треба радити — за ова кав скуп требало је сачинити радни материјал, који би послужило као основа за расправу и доношење конструктивних закључака.

Директор Основне организације удруженог рада ПТТ покренуо је 25 дисциплинских поступака, али ни један није ријешен!

Омладинци су признали да је њихова организација затајила, али су изразили спремност да се енергично заложу како би све слабости биле отклоњене, а ова служба функционисала онако како се од ње очекује.

две организације, коме су присуствовали генерални директор ПТТ за Црну Гору Милутин Јовићевић, предсједник Општинске конференције СК Благо Ивановић, секретар Општинског комитета СК Жарко Миковић, предсједник Скупштине општине Предраг Ђулафић и предсједник Извршног одбора Општинске скупштине Љубо Рађеновић.

— Већ дуже времена међуљудски односи су код нас озбиљно поремећени. Свакодневне свађе и препирке ометају и коче рад. Не поштују се нормативна акта, а има и других слабости. Настојали смо да на партијском састанку то ријешимо али су трајали прилично дуго, а завршавани су без конструктивних закључака — истакла је Славица Буровић, секретар основне организације Савеза комуниста.

Затајиле су и остале друштвено-политичке организације, у првом реду синдикат.

О проблемима међу поштанским радницима више се говорило по Ђонковима и у групама него на састанцима. Сукоби између појединаца и интриге добијали су шире размјере, што се негативно одражавало на рад. Слабила је дисциплина.

— Много напора уложено је да се из нефункционалне поштанске зграде преселимо у нов, модеран објект који је изградња са опремом стајала око 30 милиона динара. И када су створени готово идеални услови за рад, када имамо могућности да ову службу доведемо на европски ниво — затајило је човек, Дисциплина се мало поштује: слабо раде шалтерска, доставна и контролна служба. Није риједак случај да се поштари у радно вријеме затичу по кафанама, због чега је доста лоша, па грађани с правом протествују. Има случајева отварања пакета, на што се грађани жале, наш стражар је затечен како спава на радном мјесту! Настојао сам да заједнички ријешимо многе проблеме и слабости, али у томе нијесмо успјели: с најближим сарадницима није сам могао да нађем заједнички језик — забиљежили смо ријечи Стева Божовића, директора ООУР ПТТ саобраћаја.

Било је ријечи и о несамоуправном понашању појединаца, међусобним оптуживањима која уносе „злу крв“, пропустима када је у питању подјела станова, награђивање према резултатима рада, запошљавање. Несхватљив је отпор појединаца када треба примити на рад стручњак без којих се не може замислити нова аутоматска централа преко које се одвија саобраћај у нашој земљи и са 18 европских држава. Учени су пропусти код телефонске централе: због погрешног рада бројача дешава се да бива оштећен претплатник, а такође и сама пошта — понекад ради на штету једног, понекад на штету другог, што, свакако, треба отклонити.

Комунисти су закључили да имају довољно снаге да се одлучно супротставе слабостима. Недисциплина и нерад више се не могу толерисати, јер ова јавна служба мора да функционисање беспрекорно, нарочито у току туристичке сезоне, када овдје борави више десетина хиљада домаћих и страних туриста. Општински правобранилац самоуправљања прегледаће нормативна акта и утврдити како су доношене одлуке, након чега ће бити јасно ко је и колико гријешно. Формирана је и радна група састављена од комуниста која има задатак да подрбно испита све слабости, именује њихове носиоце, предложити закључке и смјернице за даљи рад. С. Г.

Борачка заштита - прворазредан задатак

Одазивајући се нашој молби, Рако Дулетић, делегат у Друштвено-политичком вијећу Скупштине Црне Горе, водио је у нашој Редакцији разговор на тему: која су све питања разматрана у комисијама и одборима Вијећа, а од интереса су за делегатску базу и читаоце „Приморских новина“. Он је том приликом, између осталог, рекао:

— Од стране Савеза удружења бораца народно-ослободилачког рата Црне Горе предложен сам Координационом одбору за кадровску политику при Републичкој конференцији ССРН за делегата у Друштвено-политичком вијећу Скупштине Црне Горе. То значи да моју делегатску базу чини борачка организација, па је разумљиво што се добар дио моје активности исцрпљује у рјешавању проблема и задатака који се односе на учеснике народно-ослободилачке борбе и народне револуције. Члан сам Комисије Друштвено-политичког и Вијећа удруженог рада за питања бораца и ратних војних инвалида, која се бави питањима борачке и инвалидске организације у циљу сталног праћења и унапређења заштите њиховог чланства.

Иако је основна борачка и инвалидска заштита регулисана савезним законима и прописима, проблеми којима се бави комисија у којој радим веома су обимни и сложени. У то се можемо увјерити ако имамо у виду да наше друштво издваја знатна средства за заштиту бораца и инвалида — ове године преко 1100 милијарди (старих) динара (то је у Савезном буџету највиша ставка послје оне за потребе народне одбране). Овоме треба додати и око петнаест милијарди (старих) динара, колико за исту сврху издваја наша Република, као и засада незначителна, више симболична средства, која поједине општине ангажују за заштиту бораца и инвалида. Истакло би узред на Скупштини општине Будва већ неколико година одобрава по двадесет и два милиона (старих) динара као помоћ неким категоријама бораца. Ове године — предложено је — та средства треба да буду два пута већа.

Допунска заштита бораца и инвалида зависи од матери-

јалних могућности Републике и општина, а регулише се посебним прописима ових друштвено-политичких заједница.

Комисија Друштвено-политичког и Вијећа удруженог рада за питања бораца и ратних војних инвалида прати и усмјерава рад републичких и општинских органа управе који се баве инвалидском и борачком заштитом. Она, у заједници са одговорним републичким органима и Савезом удружења бораца, припрема за Скупштину СР Црне Горе предлоге за рјешавање, односно за унапређење заштите бораца и ратних војних инвалида и води рачуна о томе да се сваком појединцу омогући да у пуној мјери користи права која му припадају на стамбено и материјално обезбјеђење, здравствену заштиту, бањско и климатско лијечење, спречавајући притом сваку злоупотребу.

Као члан скупштинског Одбора за унутрашњу политику и правосудје учествујем у разматрању свих питања из тих области која се стављају на дневни ред његових сједница. Додао бих да сам у току свих најзначајнијих проблема наше општине и да учествујем у њиховом рјешавању.

Дешава се да се поједини интереси општине или одређеног региона не могу поистовјетити са републичким, због чега долази до интервенција ради њиховог усклађивања, каткад и до заједничких иступања више делегата у Друштвено-политичком вијећу Скупштине. Тако су делегати из општина Улцињ, Бар, Будва, Тиват, Котор и Цетиње — послједице консултовања у делегатској бази и

договора са основним организацијама удруженог рада у склопу „Монтенегротуриста“, као и након састанка представника ове хотелско-туристичке организације с предсједницима скупштине и извршних одбора побројаних шест општина — поднјели амандман на предлог Резолу-

Рако Дулетић

ције о остваривању политике друштвеног плана Црне Горе за период од 1976 до 1980. године. Циљ тога амандмана био је да се основним организацијама удруженог рада угоститељско-туристичке привреде, уз ангажовање одговарајућих републичких органа, омогући посебно задуживање за иностране кредите ради изградње планираних угоститељско-туристичких капацитета. У образложењу амандмана истакли смо, између осталог, да је у протекле три године остварења Средњерочног плана развоја комплекс туристичке привреде највише заостајао у изградњи планираних капацитета, и да основне организације удруженог рада с подручја шест општина од планираних 2500 кревета нису реализовале ни једну смјештајну јединицу.

Нажалост, овај амандман није могао бити прихваћен.

ИЗ ООУР „ХЕМПРО“

Проширење производње

Једина индустријска организација у општини „Хемпро“ у Буљарици у ову годину ушао је с планом припрема за проширење производње. Ради се, наиме, о проширењу асортимана на производа за заштиту биља, што је и основна дјелатност ове организације удруженог рада, а у питању је освајање производње новог препарата за уништење корова. Ако све буде ишло како је планирано, прве количине овог траженог средства почеле би да се испоручују крајем ове године.

— План производње у овој години је хиљаду тона средстава за заштиту биља — та количина намијењена је за извоз у Совјетски Савез, и 150 тона средстава за бистрење пића за потребе домаће индустрије. То је ниво производње из 1978. године и неће бити проблема да се оствари. Проширење асортимана допринијеће да се боље користе постројења без повећања броја радника — саопштио нам је директор Вукашин Мараш.

Иначе, ова ООУР која послује у саставу радне организације „Хемпро“ из Београда, прошле године остварила је добре резултате. По завршном рачуну чист доходак износио је 7.663.658 динара од чега је четири милиона издвојено

у фондове. Просјек личних доходака у овом колективу који запошљава 31 радника био је 6.350 динара.

— Прошле године успјели смо да обезбједимо средства за куповину шест станова и тако ријешимо дуго присутан проблем у колективу. Након уселења шест породица у нове станове уклонили смо двије бараке и тако ослободили простор који је намијењен за сервисну зону. Тренутно немамо израженијих стамбених проблема, мада ћемо за куповину станова и убудуће морати да издвајамо средства, јер један број радника станује у селима далеко од фабрике — каже Мараш.

Постоје изгледи за даље проширење производње — да се отпочне с припремама за производњу боја и лакова за потребе дрвне индустрије. Истина, о томе се одлучује у оквиру радне организације, с обзиром да је у питању уступање технологије од стране других основних организација удруженог рада из састава „Хемпра“, али је иницијатива за тако нешто и покренута тамо, па постоји реална основа да се та замисао и оствари. То би, како се у овом колективу истиче, била прилика да ова организација учини значајан корак у развоју.

Д. Н.

Ново складиште у Буљарици

Снабдијевање угоститељских и трговинских организација од Будве до Улциња производима „Требјесе“ из Никшића од ове сезоне биће уредно и неће долазити до застоја у испорукама наручених количина роба. Почетком маја, наиме, почиње градња савременог стоваришта површине 3.500 квадратних метара на простору одређеном за сервисну зону у Буљарици, а биће завршено до почетка јуна. Недостатак складишног простора, како се истиче, до сада је био један од разлога што хотели и продавнице нијесу увијек добијали наручене количине познатог никшићког пива и освјежавајућих напитака.

— Изградња складишта у Буљарици обавиће се упоре-

до с реконструкцијом производних погона пиваре у Никшићу. С обзиром да ће се у „Требјеси“ створити услови за два пута — већу производњу, као и чињеница да ће капацитет складишта у Буљарици бити толики да ће на залихама увијек бити довољно пива и других наших производа, потрошачи неће више оскудијевати — каже шеф представништва Гојко Франовић.

Од њега смо дознали да је потрошња производа „Требјесе“ у сталном порасту. Прошле године преко овог продајног центра испоручено је 40 хиљада хектолитара пива и двије хиљаде хектолитара сокова.

Д. Н.

ТЕМА О КОЈОЈ СЕ ГОВОРИ

Планови ближи животу

Просторно планирање је тема која највише заокупља пажњу грађана наше комуне. У Будви је, наиме, у току ревизија генералног и детаљних урбанистичких планова. Запослени у радним колективима, активисти у мјесним заједницама и појединци предлажу стручњацима „Београд — пројекта“ гдје би најбоље било пројектовати нову улицу, приватне стамбене зграде и угоститељске објекте. Говоре им о томе што је по њиховом мишљењу до бро у урбанистичким плановима, шта не ваља и шта би требало мијењати.

Туризам је на будванској ривијери корачао у „чизмама од седам миља“ — много се градило и у друштвеном и у приватном сектору. Живот је тражио и нудио рјешења, па се дошло до становишта да су поодавно донијети планови већ превaziђени, понегдје и крути, па их треба до-

пуњавати и мијењати. Због одсуства сарадње између просторног и друштвено-економског планирања дошло је до низа проблема. Један од највећих је, свакако, дивља градња. Она се наставља из године у годину — стамбене зграде и други објекти ничу, такорећи, преко викенда. Само у току прошле године подигнуто их је без дозволе око педесет! Угрожене су зоне у којима су предвиђени друштвени објекти. Поред приватника, у будванском пољу без одобрења су градили и неке организације.

Предстоји ревизија генералног и детаљних урбанистичких планова Бечића, Будве (дио испод магистрале), Бабиног дола, Пржна и Петровца, а то је врло обиман посао — раде га искусни стручњаци, па треба очекивати да ће бити квалитетно урађен.

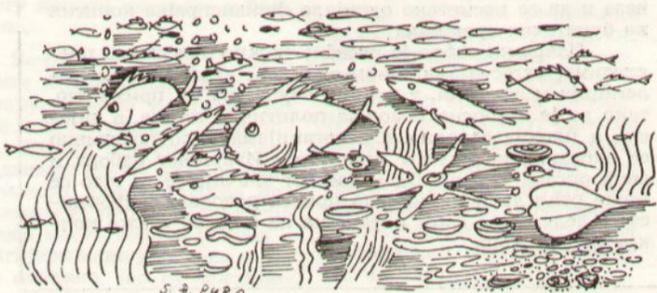
Како смо обавијештени,

ревизија треба да буде завршена до краја године, а дио посао стајаће од осам до девет милиона динара.

Новина је у томе што је ревизија заједнички посао Скупштине општине и свих заинтересованих чинилаца у комуни. Сугестије и примједбе дају грађани, након чега ће се видјети шта треба мијењати, допунити или поново урадити. А када је у питању заједнички посао, треба вјеровати да ће бити боље него што је било. Одавно се зна да више очију виде много више.

Нови планови, блиски животу, омогућиће још динамичнији развој овог подручја, природа ће бити максимално заштићена, спријечиће се дивља градња и избјећи многе слабости којих је било у прошлости.

С. Г.

У МЈЕСНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ БУДВА I

ЗАТАЈИЛЕ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

ПРОСТОРИЈЕ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУДВА I још у вијек нису постале мјесто гдје грађани радо дође, изнесе своје проблеме и пође увјерен да то због чега је дошао неће остати међу четири зида или закључано у столу, већ да ће стићи до мјеродавних инстанци и бити ријешено у духу законских прописа.

Од ове констатације почели смо разговор с председником Извршног одбора Мјесне заједнице — Војом Медоговићем.

— Да, управо то би требало да буде свака мјесна заједница, али ова наша, нажалост, то још није. Ми смо донијели врло садржајан и доста обиман програм рада који би се подијелио у два дијела. Први третира комуналну проблематику за чије су спровођење потребна знатна материјална средства, а други се односи на афирмисање

мјесне заједнице као основне ћелије шире друштвено-политичке заједнице. По овом првом дијелу програма урадили смо прилично: санирано је једно велико жарниште фекалних вода у Старом граду, извршена оправка на његовим зидинама, уређено шеталиште поред Словенске плаже... Остао је неријешен проблем регулисања површинских вода и израда пројекта за рјешење свих подземних водова (струје канализације и водоводне мреже) у оквиру бедема. То је велики

обавеза и задатак на коме се Мјесна заједница мора ангажовати у овој години.

НЕАЖУРНОСТ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ

— Што се тиче другог дијела програма — афирмације Мјесне заједнице и њених органа — писмо постигли задовољавајуће резултате. Ту су затајиле све друштвено-политичке организације на подручју Мјесне заједнице, почев од основне организације Савеза комуниста до организа-

ције Савеза социјалистичке омладине. Програм Мјесне заједнице није нашао мјесто у акционим програмима друштвено-политичких организација, како би проблеми с којима се она носи били уздигнути на политички ниво, што би представљало и гаранцију њиховог успјешнијег рјешавања.

— Једна од главних сметњи у раду ове Мјесне заједнице јесте неажурност стручне службе, тако да су проблеми само истицани и на томе се све завршавало, умјесто да они буду издигнути на ниво друштвено-политичких организација, стручно обрађени и прослијеђени органима управе. Поред већ поменутих, нагласићемо и ове проблеме: кућни савети у већим стамбеним зградама, којих на подручју ове Мјесне заједнице већ има поприлично, уопште не функционишу. Како се то одражава на

Војо Медоговић

друштвеној имовини — сувишно је наглашавати. Дјеца су, такође, на улици, између аутомобила. Нема простора за игру. Право је чудо да нема више саобраћајних несрећа. Проблем аутобуске станице већ годинама се не скида са дневног реда. Стара пијаца постала је ругло града, док тијачни простор у оквиру Тржног центра, због скупе изградње, стоји као мртви капитал. Проблематично је и питање паркиралишта у сезони. Угрожене су зелене површине и паркови. Недостају спортски терени и објекти. Самоуправна интересна заједница за културу више пажње посвећује програмима сезонског карактера, тако да добар дио године Будва чамљана културно-забавног живота. Замрла је активност

Невоље
мјештана

Насеље Бабин до једно је од ријетких на подручју наше општине у коме има толико неријешених комуналних проблема: без приступних путева, уличне расвјете, а о канализацији још нема ни говора. Урбанистичким планом Јужног Јадрана предвиђена је улица која полази од Школског центра до краја насеља. Изградњом те улице поједноставио би се проблем изградње приступних путева, и то уз далеку мању улагања. Међутим, пројекат се не поштује. На траси пута никли су „дивљи“ или „питоми“ објекти (гараже, куће и кућице, понегдје и воћњаци), па је улица, измијењеним и допуњеним урбанистичким рјешењима, добила цик-цак линију, тако да је питање када ће и хоће ли се њоме у догледно вријеме проћи.

омладинске организације. Млади људи недовољно се ангажују на рјешавању проблема мјеста и својих власти тих проблема. Уз бољу организваност, они би морали сами да се изборе за своје

Дисциплиновани

Грађани Пријевора, Сеоца и Свињашта су најдисциплинованији у поштовању урбанистичких прописа — истичу у Мјесној заједници Будва I. Они су годинама стрпљиво чекали коначна урбанистичка рјешења овог подручја, па су сада, у току доношења детаљног урбанистичког плана Јазу и шире околине, на збору који је недавно одржан, инсистирали да урбанистичка служба води рачуна о усклађивању њихових жеља и потреба у погледу индивидуалне изградње, са могућностима урбанистичких рјешења.

мјесто у друштву, почев од стварања могућности за своје окупљање до рјешавања проблема запошљавања.

Сва ова питања и проблеми биће садржани у овогодишњим програмским задацима Мјесне заједнице Будва I, на којима треба да се ангажују сви друштвено-политички и самоуправни субјекти и сваки њен грађанин.

АКЦИЈА СОЛИДАРНОСТИ

У Мјесној заједници Будва I на зборовима грађана чује се питање: шта је са акцијом за додјелу плацева за повлашћену градњу радничких станова? Познато је да је својевремено донесена одлука да се одреди терен и додјеле плацева на којима би радни људи обезбиједили кров над главом уз бенефициране услове. Многе радне организације биле су направиле спискове приоритета и усмјериле средства за додјелу кредита члановима колектива који су стамбено најугроженији. Ово је био за многе радне организације једини начин да најбржим путем обезбиједи станове за бројне породице које живе у изузетно тешким условима — по шумама, гаражама — или плаћају високе подстанарске кирије. Међутим, акција је изгубила даг на самом почетку. У посљедњих неколико година мало је непосредних произвођача добило стан у новоградњи. Обично су тамо усељавани они који су прелазили из доброг стана у бољи, а у њихов стан су „ускакали“ или легално се усељавали који немају шта да бирају.

ИЗВРШНИ ОДБОР СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

У жижи свих збивања

Извршни одбор Скупштине општине одржао је у току 1978. године 32 сједнице, пратио извршавање радних задатака и вршио надзор над примјеном законских прописа и општих аката. Он је у извјештајном периоду усвојио и презентирао Скупштини општине 43 предлога одлука из разних области, 17 извјештаја, 27 информација по разним питањима, 17 предлога рјешења о уступању земљишта, 45 закључака по разним питањима, шест уговора, два самоуправна споразума, два програма уређења простора, двије анализе и 20 предмета по разним основама. Осим тога, донијето је 130 закључака, који се односе на разна питања, затим десет рјешења и 30 аката.

Извршни одбор разматрао је и појединачне захтјеве радних организација и грађана, те на основу њихових захтјева предузимао конкретне мјере, односно достављао их на рјешавање надлежним органима.

На сједници Извршног одбора позивани су представници друштвено-политичких организација, мјесних заједница, самоуправних интересних заједница и радних организација. Треба истаћи да су у случајевима, када су заузимани ставови, тражена сагласност по свим питањима која су била на дневном реду. Посебна пажња поклањана је сарадњи с мјесним заједницама, самоуправним интересним заједницама, организацијама удруженог рада и другим органима на подручју општине, а прије заузимања коначних ставова и предлагања конкретних мјера и радњи, Извршни одбор прибављао је мишљење заинтересованих чинилаца.

Избором разних комисија, као помоћних тијела у рјешавању одређених стручних питања, умногоме је олакшан рад надлежних органа и заузимање коначних ставова. Посебно је запажена активност Комисије за оцјену просторних урбанистичких планова. Захваљујући њој правовремено су донијете одговарајуће одлуке о ревизији просторних планова и склопљени уговори са стручним организацијама за ревизију и израду урбанистичких и детаљних планова.

У органима управе, без функционера, запослен је 71 радник и два приправника — 13 висококвалификованих и квалификованих, десет са високом, 11 са вишом, 27 са средњом и 12 радника са нижом стручном спремом. Очигледно је да квалификациона структура не задовољава, тј. није онаква каква се тражи за одређене послове и задатке. Поред тога, у појединим одсјецима органа управе има више радника него што је потребно, јер један број запослених не може да обавља одређене послове. Оптерећеност радника је различита, а поједини реферати и одсјечи — инспекција, урбанизам, катастар — нису у могућности да у току туристичке сезоне успјешно обављају задатке из свог дјелокруга.

Извршни одбор је редовно обавјештавао Скупштину општине о обавезама из ранијих година, тражио и предлагао рјешење по питањима њихове отплате. Може се рећи да су у овој години, уз максимално ангажовање и подршку пословних банака, привреде и помоћи радних организација, измирене све значајније обавезе и да се несметано одвијало финансирање корисних ка буџетских средстава.

Извршни одбор је посебну пажњу поклањао предлозима, сугестијама, мишљењима и амандманима делегација и делегата, у већини случајева их прихватао, тако да је створена повољна политичка клима, а тијесна и плодна сарадња с делегацијама врло позитивно се одразила на укупну дјелатност Извршног одбора и свих органа управе. Од изузетног значаја је то што се може рећи да је заживјела пракса редовног информисања делегата о свим питањима на која се траже конкретни одговори.

Тржни центар - до почетка сезоне

У трговачкој организацији „Јадран“ кажу да је реално очекивати да новосаграђени тржни центар почне са радом почетком лjeta, најјављиватије у току јуна. На површини од 3.300 квадратних метара затвореног простора у плану је да се опреми супермаркет површине 2.000 квадратних метара, а остали простор послужити за уређење и опремање продавница текстилне робе, бијеле технике и савремена продавница меса.

У току су разговори о удруживању средстава и рада између „Јадрана“ и радне организације „Делишес“ из Владичиног Хана која је чланица београдског „Воћара“, с једне стране, и „Јадрана“ и Агрокомбината „13. јул“ из Титограда. Обавије организације раде на томе да затворе финансијску конструкцију од 70 милиона динара, колико је потребно за улагање у посјед тржног центра и његово опремање. Уколико се ти послови заврше до 15. априла, што смо прихватили као реалан рок, онда не би требало да буде сметњи да овај толико потребан објекат почне да ради крајем јуна мјесеца — саопштио нам је директор „Јадрана“ Ранко Гардашевић.

Иначе, с обзиром на садашњу уситње-

ну и неопремљену трговачку мрежу, почетак рада овог центра значио би прекретницу у организовању малопродајне трговачке мреже у Будви. Његовим отварањем ишло би се на смањење броја продавница и задржале би се оне које су добро лоциране у односу на потребе потрошача и за које постоји економско оправдање да даље раде. Отварање тржног центра захтијева да се запосли још око 55 радника, значи сви они који имају одговарајућу квалификацију добиће мјесто.

Гардашевић нам је рекао да је највећи проблем трговачке мреже на будванској ривијери недостатак расхладног простора. То утиче на квалитет снабдијевања 23 продајна пункта ове трговинске организације и, посебно, на цијене, с обзиром да се роба добавља свакодневно, значи у малим количинама. Изградња расхладних капацитета ће убудуће бити једна од првих брига трговине.

До краја маја завршиће се нова самостална у Боретима површине 250 квадратних метара, и то ће допринијети да се на овом дијелу организује боље и уредније снабдијевање грађана и туриста.

Д. Н.

АКТУЕЛНО

ЗАШТИТА САМОУПРАВНИХ ПРАВА РАДНИКА И ДРУШТВЕНЕ СВОЈИНЕ

Друштвени правобранилац самоуправљања предузима мјере и употребљава правна средства по сопственој иницијативи одређених субјеката. О тој

у самоуправна акта, организацију рада и конкурсе? За нажено је и уплитање појединачно у рад овог органа, боље речено „одређивало“ се шта он „треба“, односно „не треба“ да ради, или у коју организацију треба да оде и „види“ има ли кршења самоуправности, односно гдје не треба да се мијеша! Због тога што се није дјеловало превентивно, сукоби су узимали шире размјере, односно расплет проблема се преносио на судске органе. Иступало се и са „аргументима“ да правобранилац именује скупштина друштвено-политичке заједнице, која га и финансира, па би било логично да он не може дјеловати ван ставова и политике те друштвено-политичке заједнице.

НИЈЕСУ ПОШТОВАНИ РОКОВИ ЗА ДОНОШЕЊЕ НОРМАТИВНИХ АКТА

Ипак, може се рећи да је све повољнија клима за рад и дјеловање друштвеног правобраниоца самоуправљања. Осјећа се пораст поносности и позова упућених од стране појединца, што је доказ развоја социјалистичких и самоуправних односа и раста свијести радника о њиховим правима и дужностима у олућивању и борби за остваривање тих права. Друштвени правобранилац самоуправљања свјесније се изјављује као чинилац социјалистичких самоуправних односа. Илустрације ради, он је у 1977. години примио од радника и других субјеката 40 захтјева ради отклањања повреда самоуправних права, а у прошлој години тај број се повећао на 58 (34 подне-

ска упућена с директно право-раниоцу, а 24 сују оруженог рада). Правобранилац је у 21 случају интервенисао на властиту иницијативу.

Његова активност дошла је до изражаја и приликом спровођења програма примјене Закона о оруженом раду. Све самоуправне и организације оруженог рада олаговремено су упозорене на рокове оспошења и услађивања нормативних аката. У овоме организација програмима рада превидише су акција на плану штеђења, коришћења унутрашњих резерви, распојеле охотке и средстава за личне охотке. Запажено је да се средства за личне охотке распојелују и даље на основу критеријума утврђених правилницима о распојели охотке и средстава за личне охотке који у већини случајева, почивају на принципима аналитичке процјене радних мјеста, што ће рећи да нема стварно вредновано учинка. У „Зета Филму“, ООУР „Авала“ и Парној пекари Бачка То подла, покушавано је да се учинак стварно вреднује и, према томе, стижулише. Требао би на ставити са усавршавањем тих до оро замишљених рјешења и изналажењем одговарајућих мјерила за вредновање рада и награђивање према његовим резултатима. На другој страни (као у ООУР „Праха“) било је случајева да мноштво органа израђује нормативна акта и даје их органима на усвајање, правдоући то тиме што, навооно, у остоуау стручњака, директор најбоље познаје материју. Утврђено је да — без обзира на законом утврђени рок за услађивање, тј. доношење нових нормативних аката (11. децембар 1978. године) — изјаван број организација (Комунално-стамбене пре оузе и ООУР ПТТ) није тај рок поштовао, правдоући то околностима које су више субјективног карактера. У протеклом периоду било је повреда појединих самоуправних права радника и олућивања о њихове зајтеве за преиспитивање олућана. Некад је то био резултат толерантног односа самоуправне радничке контроле, односно симпатичности органа управљања ко

ји раде искључиво како директор каже“.

СЛУЧАЈЕВИ КУПОВАЊА БОДОВА

Познато је да већ низ година поједине организације с подручја наше општине ангажују зна тај број радника на одређено вријеме. Има случајева да у неким организацијама оруженог рада (већини угоститељско-туристичких организација) радници раде по седам и више година као „сезонци“ чак и у објектима који нијесу искључиво сезонског карактера! Радни однос заснива се путем уговора који се из мјесца у мјесец продужава, а кад се сакупи радни стаж од шест мјесеци, раднику се рад прекида по три до четири дана да би се онг наставао, и тако из године у годину! Радници се обавезују о потпуно изјаву како из године у годину! Радници се обавезују да би могли наставаити рад у сезони, односно да би били примљени на посао. Ово из разлога што када би се узео Укупан рад у пресезони и сезони као непрекидан, радници би стекли право да заснују стални радни однос. ООУР „Јабран“ је, на интервенцију друштвеног правобраниоца, ријешило статус неколицине радника који су дуже времена третирали као „сезонци“, иако су послови које обављају трајног карактера.

Нестављива је пракса да организација (Дом здравља) расписује конкурсе за радно мјесто да би изабрала кандидата који је већ у радном односу, а не другој који је пет или више година пријављен код СИЗ-а за запошљавање и испуњава услове конкурса. Друштвени правобранилац самоуправљања сматра да, иако нијесу потписници друштвеног договора о запошљавању, организације оруженог рада не би смјеле да изигравају институцију оласа — конкурса. Уочено је да се не поштује изричит законски одредба о томе да лица за која су се стекли законски услови олазе у пензију, већ и даље остају у радном односу.

Крше се самоуправна права радника и у области рјешавања стамбене проблематике. У неколико организација појавили су се правилници о додјели стамбена и кредита — који су против уставних и одреба Закона о оруженом раду. На примјер, сопственим учешћем може да се „купи“ потребан број бодова (ООУР „Палас“) који се долажу омима добијеним по критеријумима Правилника! Тиме се ремети редослед на ранг листи и заглављују финансијској моћи, појединац је привилегован у односу на оног који нема средстава од кући бодове и тако „истрчи“ на врх ранг листе. Другим ријечима, стамбарско право почело се противуставно третирати као прометно право, па се право на стан не стиче на основу резултата рада, већ и другим подобијетима.

Није риједак случај да се радницима (у угоститељству, на Сајму) наложи рад дужи од пуног радног времена. О томе се води уредна евиденција преко-времених часова, органи управљања донесу одговарајуће олуке, али одговорно лице обустави исплату због тога што у завршном билансу није приказана обавеза.

ЗАНЕМАРУЈЕ СЕ ЗАКОНСКА КОМПОНЕНТА

Има случајева манипулација са органима управљања, самоуправном радничком контролом и друштвено-политичким организацијама од стране појединих пословодних органа. Ово нарочито долази до изражаја тамо где радници нијесу обавијештени о правом стању и гдје им је онемогућено да одлучују, односно гдје накнадно сазнају о „одлучивању“ надлежних. Понекад се вид обрачуна (са појединцима) испољава кроз суспензију, распоређивање на друго, неповољније, радно мјесто, избором у органе управљања и на руководеће функције блиских сродника или пријатеља.

Ненавикнути на самоуправну и друштвену контролу, погрешно схватајући улогу инокосног органа, жеље и на мјере радника у појединим ООУР-има надлежност органа на управљања преузима директор, па у одговору на тражење правобраниоца потписује акта која се упућују, иако о исходу ствари по чл. 8. Закона о друштвеном правобраниоцу самоуправљања органи управљања изјављују право браниоца о „судбини“ његових предлога или иницијатива.

У вршењу своје функције правобранилац се (ООУР „Праха“) сусретао и са самовољом појединачно, кад је било у питању извршење судских или одлука других тијела — комисија органа управљања. Једноставно се ставља усмено „вето“, а све то, опет, на штету радника, који то своје право, доказано пред другим органима, мора у посебном судском поступку поново да остварује.

Има случајева да се од стране органа друштвено-политичке заједнице поједини законски прописи не поштују до краја, односно различито се примјењују и тумаче, зависно од субјеката на које се примјењују. Тако се догоди да се на раздјелини од сто метара поступком експропријације изузме некретнина у једном случају, а у другом се приступа споразумном договарању, односно нагодбеним путем се заврши ствар, уз образложење „да треба сагледати друштвено-економску или друштвено-политичку компоненту“, док се законска, као мање важна, занемарује!

Недељка Меић

Бројке

Установљено је да је од 34 поднеска упућена друштвеном правобраниоцу основних захтјева било 29. Овом броју може се додати и 24 престанке упућене суду удруженог рада, гдје, због његове пресуперености, изјаван број предмета из 1978. године још увијек није ријешен. Поменимо, узгред, да је правобранилац у 13 случајева допринио да се спор ријеша без учешћа суда удруженог рада.

Поступајући по пред-ставкама радника или на сопствену иницијативу, друштвени правобранилац је предложио у 13 случајева укидање или поништење појединачног акта, односно његово преименање, а у 20 случајева предложио услађивање општег или појединачног акта с Уставом, Законом о удруженом раду, односно доношење нових аката. У 12 случајева превентивно се консултовао са органима управљања.

Назначене мјере предузимане су непосредно код органа управљања, најчешће код оних чијом је радњом проузрокована повреда самоуправног права радних људи, како би се у оквиру „куће“, без интервенције суда, сагледала повреда и случај ријеша у корист субјекта који је тражио заштиту свог права.

Актом или радњом, од носно пропуштањем радње, дошло је до повреде самоуправних права радних људи и друштвене својине и то: инокосног пословодног органа — четири повреде, службеном радњом овлашћеног или одговорног лица — 28, радничког савјета или другог органа управљања — 22, збора радних људи четири и органа друштвено-политичке заједнице — једна повреда.

Према поднијетим пред-ставкама, ријеч је о повреди следећих самоуправних права и односа: код заснивања, трајања и престанка радног односа — 21, код стицања и распојеливања дохотка, односно распојеле средстава за личне дохотке радника — 19, у области стамбених питања — осам, у самоуправном организовању удруженог рада — један и код остваривања других самоуправних права — једанаест.

чињеници није се водило до вољно рачуна, па су се могла чути питања: „шта хоће друштвени правобранилац самоуправљања, ко је њега позвао да претура и завирује

СУСРЕТИ

У пензију са Орденом рада

Имали смо намјеру да читаоцима представимо Ника Станишића, дугогодишњег руководиоца бензинске станице у Будви и добитника Ордена рада са сребрним вијенцем, којим га је, на предлог радне организације „Југопетрол“, одликовао Предсједник Републике. Међутим, добитник овог одликовања, који је од недавно постао и пензионер, веома је шкрт на ријечима када треба да говори о себи, али зато врло издашан када је ријеч о бензинској станици и њеном пословању. Тако је и тема овог нашег написа морала попримити другачији смјер од оног који смо првобитно замислили. Све што смо успјели да забиљежимо о њему јесте: да је пуних петнаест година био руководиоца овог објекта, тј. од 1964. када је бензинска станица у Будви први пут основана, да је настојао да савјесно извршава радне задатке и да је то био тежак посао.

Иначе, у животу овог педесетогодишњака, рекли бисмо, све је некако рано и пре рано почињало завршавало се — дјетињство, школско и младишко доба, као што је то случај и с радним вијеком. Дјетињство и школвање прекинуо је рат и окупација земље. У петнаестој години постао је члан Савеза комунистичке омладине Југославије. Исте, 1943. године затворен је као таоц у Будви да би, пошто се ишчупао из затвора, ступио у партизане у тененску чету — Браићко-поборско мајинску. Затим: ослобођење, колонизација об-

Нико Станишић

нова и изградња земље, омладинске радне акције... И све то у најужем кругу активиста.

С таквим жаром прихватио је и дужност шефа бензинске станице у Будви. И када потече разговор о станици, њен бивши и дугогодишњи шеф настоји да каже све што треба рећи о важности овог објекта за туристичко мјесто као што је Будва, о залагању људи који овај објекат опслужују, о успјесима и пропустима у раду...

— Прве године када смо отворили бензинску станицу радило нас је само двојица и имали смо те 1964. године 20 милиона динара промета. Прошле, 1978. године, на бензинској станици је радило осам сталних и 24 сезонска радника, а остварен је промет од близу четири милијарде старих динара. Данас ова станица по промету спада међу три прве у Републици. Наши локални друштве-

но-политички, а особито туристичко-угоститељски фактери често заборављају значај овог објекта у ери када мото-туризам у свијету постаје све масовнији. У плано-вима и анализама, у којима се говори о побољшању квалитета туристичке понуде и услуга, бензинска пумпа се мало гдје спомиње. А то је пункт од чијег доброг или лошег функционисања умногом зависи какве ће утиске највећи број гостију понијети из нашег мјеста.

— Мислим — каже Нико Станишић — да је овај објекат на том плану у потпуности испунио свој задатак. Ни када се није догодило да не стане горива, чак ни у данима сезоне када непрекидне колоне возила теку магистралом, када се дневно точи и по 40.000 литара горива. Иако је намијењена искључиво за продају нафтних деривата, настојали смо да удовољимо захтјевима туриста и грађана, па смо, и поред скупог простора, објекат опекрили и ауто-дјеловима и другим потрешницама за возаче, тако да се у сезони на бензинској пумпи могу купити цигарете и бомбене.

Бензинска пумпа је често први информатор за многобројне домаће и стране госте о могућностима смјештаја, правцу кретања, особито у данима сезоне када се ради нон-стоп. Посебно треба нагласити да је ово објекат гдје треба много водити рачуна о хигијени како уже тако и шире околине, јер су могућности загађивања врло велике.

МЕЂУНАРОДНА ГОДИНА ДЈЕТЕТА

НАША НАЈВЕЋА ДРАГОЦЈЕНОСТ

БРИГА О НАЈМЛАЂИМА и њиховом подизању — колико је и у ком све виду она долазила до изражаја и шта је све на том плану предузимано у оквиру школе и мјесних заједница — тема је разговора с другарицом ИВАНИЦОМ ЛАЛИЋ, председницом Општинског Савјета за васпитање и бригу о дједи.

Осврћући се на досадашње акције и резултате који су — посебно је то истакла — постигнути захваљујући разумијевању друштвено-политичких и основних организација удруженог рада, другарица Лалић је изјавила да би без њихове помоћи активност Савјета била знатно мања и ограниченија.

ЗНАЧАЈНИ РЕЗУЛТАТИ

— Ми смо се, на име — наставила је она — прије пет година добровољно одрекли планског финансирања преко Самоуправне интересне заједнице за социјалну и дјечју заштиту да би се што више средстава усмјерило за изградњу и опремање дјечјег вртића у Будви, да би се затим приступило отварању његовог одјељења у Петровцу и да би, што је могуће прије, започела изградња вртића у Светом Стефану. Може се, значи, рећи да је и ово што је до сада урађено за дјечју предшколског узраста на извјестан начин и успјех Савјета за васпитање и бригу о дједи.

Били смо домаћини бројних сусрета — почев од Фестивала младих филмских стваралаца, па до сусрета историчара Црне Горе и младих историчара Југославије. Наша дјеца су постигла запажене резултате на смотрема пјесничког и прозног стваралаштва у нашој земљи. Захваљујући помоћи неких радних организација, у првом реду Самоуправне интересне заједнице за социјалну и дјечју заштиту, школској дјечи је омогућавано да проведе одмор у пионирским логорима „Сутјеска“ у Новом Месту, на Палама код Сарајева, у пионирском одмаралишту на Веруши и, ове године, у Мојковцу. Преко Савјета Савеза пионира Југославије пет ученика основних школа „Стјепан Митров Љубиша“ и „Мирко Срзентић“ присуствовало је Првом међународном дјечјем фестивалу у Москви, након чега су провели мјесец дана као гости „Дјечје републике“ у Артеку на Криму.

Савјет и поједини његови чланови награђени су за пре дан рад плакетима „Курир Јовица“, Југословенских пионирских игара Црне Горе и Југославије, као и Новембарским наградама ослобођења Будве.

ВЕЛИКИ БРОЈ ДЈЕЦЕ НИЈЕ ОБУХВАЋЕН ОРГАНИЗОВАНОМ БРИГОМ ДРУШТВА

— Какве све обавезе и задаци стоје пред Савјетом у Години дјетета и какви су ваши планови — шта ћете све предузимати и какве иницијативе покренути од интереса за дјечју, — гласило је наше друго питање.

— Наша програмска оријентација у Међународној години дјетета биће продужена досадашњим активностима у заједници са свим друштвеним организацијама удруженог рада. Планирамо прилично, ограничавајући се за сада на локалне оквире. Из доста оскудних средстава сјетили смо се симболичним поклонима новоотворене Основне школе, Дјеч-

јег вртића, подмлатка Фолклорног ансамбла „Кањош“ и Средње школе усмјереног образовања. Формираћемо ових дана Општински Савјет Савеза пионира. Чињеница је да смо и ми, и омладинска организација, занемарили пионире — као да заборављамо да, изграђујући личност најмлађих, истовремено јачамо кадровски потенцијал наше омладине и нашег друштва.

Како сада ствари стоје, велики број дјеце није обухваћен организованоом бригом друштва. Од нешто преко двије хиљаде малишана у нашој општини, основну школу похађа 953 ученика — 755

Иванића Лалић

у Будви и 198 у Петровцу. У предшколским установама збринута је све 230-оро дјеце. Предвидјели смо, као обавезно, да се у Основној школи „Стјепан Митров Љубиша“ обезбиједи за дјечју уџина. Толико за почетак, јер на томе се не смије стати, када знамо шта за запослену мајку значи продужени

Уз Осми март — Међународни дан жена објављујемо краћи одломак из књиге др Саше Божовића „Теби, моја Долорес“

Прослављамо јубилеј на Тјентишту. Рат је одавно заћутао. Сад се граде путеви мира. Стари борци су на окупу. Непрестани загрљаји, сусрети, нове и нове сузе радости за срећно виђење, за срећне сусрете. Стижу Тито и Насер. Аплаузи. Одушевљење и опет радост.

Јутро. Сунчано, са пуно свјетлости. Разнобојни шатори расути по зеленом тлу. Жамор. Све ври. Свечаност почиње одавањем почаста Костурници. Ту су кости хиљаде другова сједињених дана вјечно стражаре, да чувају тешко одбрањену долину. Полазимо ка споменику. На челу колоне војска и вијенци. А затим Тито и Насер. Озбиљни. Тихо корачају, хутећи. За њима мајке. Све у црнини. Достојанствене, горде и снажне. Дуга је њихова колона. Много је цр-

ОНО ШТО ЗА НАЈМЛАЂЕ НЕ УРАДИМО КАДА ЈЕ ТО НАЈПОТРЕБНИЈЕ, НИКАДА НЕ МОЖЕМО НАДОКНАДИТИ

боравак у школи. Треба напоменути да нова школа располаже најмодерније опремљеном кухињом, затим салом за физичко васпитање, гдје ученици нижих разреда, најалост, немају приступа!

ДА НЕ БУДЕ КАСНО

Уређење слободних површина и игралишта за дјечју такође је важан задатак. Скупштина општине удвојила је захтјеву Савјета и одредила локације за дјечја игралишта у старом граду — код цркве Св. Ивана, код тржног центра, у насељу под магистралом — између три стамбене зграде, у насељу Подкошљун, у оквиру друштвеног центра у Пржну и у оквиру школског центра у Петровцу. На коначном уређењу ових терена ангажоваће се мјесне заједнице и Општинско синдикално вијеће које ће, такође, испитати могућност изградње одмаралишта на Златибору, у непосредној близини хотела „Палисад“, које би користили радни људи из наше општине, а преко школских распуста искључиво дјеца.

Дјеца брзо расту и одрасту, а управо у дјетињству им се усађују основне навике и знања, емоције и карактерне особине. Поновићемо ријечи друга Тита да су „дјеца наша највећа драгоценост“, као и да свако дјечје посједује безграничне могућности, али да од услова у којима живи и расте зависи хоће ли оне бити искоришћене и развијене, најзад, да оно што за дјечју не урадим сада, у часу када је то потребно, никада више не можемо надокнадити.

них марама. Ниједна од њих не плаче. Ја плачем.

Свечаности су завршене. Настаје другарско весеље. Око великих логорских ватри игра се коло. Чак и моја Ива свира хармонику иако је мала дјевојчица. И око ње борци и коло. Срце ми је пуно. Нисам ни слутила да ћу преживјети рат, а ево ме са троје дјеце, са друговима. Старији син Иван, чим је јутрос очи отворио, отрчао је до Сутјеске да је види. Иако је мали, већ је доста о њој чуо и сазнао. Стоји на мосту и гласно је прекоријева због огромних жртава, које је узела.

Послије ручка одмарамо се у шаторима. Доктор Жарко Микић се распричао. Ми мо обичаја. Иначе, није баш причљив човек. Прича о другарицама и окреће се мени: „Саша, знаш ли што ми овдје недостаје? Недостаје ми споменик висок, виши од свих ових планинских врхо-

АМБИЦИОЗНИ ПЛАНОВИ „ЗЕТА ФИЛМА“

„Которски морнари“ и „13. јул“

ПОЗНАТА КАО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ ФИЛМОВА, и као једно од најбољих те врсте у нашој земљи, „Зета филм“ је дала знатан допринос и домаћој филмској производњи. Само у току протекле двије године она је учествовала у реализацији шеснаест филмских пројеката других продуцената и за ту сврху ангажовала око пола милијарде (старих) динара. Недавно се укључила у производњу филма „Дувански знак“ који, према сценарију Мирка Ковача, режисера Боро Драшковић, а, како се предвиђа, за мјесец дана треба да почне снимање филма „Которски морнари“.

У реализацији тог прилично амбициозног подухвата равноправно учествују „Зета филм“ (извршни дистрибутер) и Телевизија Титогорад (извршни продуцент) заједно са Телевизијом из Берлина (НДР). Сценарио су написали Фриц Борнеман, коме ће бити повјерена и режија филма, и др Радослав Ротковић. Ентеријери ће се снимати у Берлину, у тамошњим студијима, а екстеријери у Пули и Боки Которској, гдје се и одиграла чувена побуна морнара. Већина сцена биће снимљена на броду који по свему личи на крстарице чији су се морнари, у фебруару 1918. године, одазвали на позив хитаца са „Ауроре“. Носиоци главних улога биће ангажовани према националностима којима су припадали учесници побуне, а са југословенске стране учествоваће Петар Божовић, Петар Банићевић, Александар Берчек, Драго Чума и Горац Срптановић. Интересантно је да ће се филм снимати истовремено за биоскопе и телевизију, с тим што ће његово приказивање на малим екранима почети 14 мјесеци након премијере у биоскопима, а она се очекује крајем новембра ове године.

У „Зета филму“ се ужурбано ради на припремама за још један, знатно већи и вишеструко скупљи филмски подухват — снимању филма на тему тринаестојулског устанка. Председништво Републичке конференције ССРН именовало је Савјет овог филма, чији су чланови познати револуционари, истакнути друштвено политички руководиоци и филмски радници. На свом првом састанку Савјет је позитивно оцијенио основну филмску причу чији су аутори Ратко Ђуровић, Радослав Ротковић, Вукосав Мићуновић, Путиша Перовић и Мило Ђукановић. Том приликом дато је више предлога, примједби и сугестија и, да би се по њима поступило, за рад на сценарију ангажовани су и познати књижевници и сценаристи Мирко Ковач и Борислав Пекић. Нову верзију сценарија разматраће поново Савјет и, уколико не буде битних примједби, снимање треба да почне овог љета, на Дан устанка народа Црне Горе, с тим што би се премијера могла очекивати 13. јула 1980. године.

Филм и телевизијска серија у седам наставака стајаће око четири милијарде (старих) динара. Да би се обезбиједила толика средства биће потребна помоћ Извршног вијећа СР Црне Горе, свих црногорских општина и Југословенске народне армије, без чијег се учешћа не би могла ни замислити реализација овог пројекта.

Вриједно је истаћи да, иако се тек недавно укључило у производњу играних и документарних филмова, ово предузеће већ располаже сценаријима за филмове „Удес“ Владимира и Љубинке Царин и „Чавка“ Здравка Чалића, а постоје изледи да откупи права за израду сценарија по књизи „Теби, моја Долорес“ др Саше Божовић.

С. Павовић

ДРУГАРИЦЕ

— и пружа руке пут неба и тамнозелених купола. „Споменик другарицама. Сјећаш ли их се? Знаш ли?...“ и настаје причање о њима, о другарицама које су нам остале у живом сјећању. Биле су храбре, несебичне, велике, а уз то младе, чисте и чедне. Ево их и поред мене. Још увијек су такве, неизмијенене. Скромне, а велике и људски чисте као суза. Верочка Кремић, Мара Кустудић, Дана Миловановић, Олга Којадиновић, Миленца Гвозденовић... Слушам их, Вера Кремић прича:

— Сјећам се Милке из Другог батаљона. Рањена је тешко. Ноћу. Несрећа је хтјела да јој метак разори трбух. Вутала је Милка. Грчила вилице од болова, док је руком придржавала рану и ходала. У зору се онесвијестила. Имала је још снаге да позове друга до себе. Из крвавих панталона свитнула су цријева. Милка је издахнула.

Није тражила ни коња, ни носила. Оставила их је другима, који су теже рањени од ње. Уздахну дубоко Вера, па настави:

— А моја мала Хајрица. Њена прва санитарска торбица, коју сам јој дала кад је први пут пошла у борбу. Истог дана је и погинула. Прилазе носила. Млитаво висина ножица са везеном чарапом.

Не може Вера даље. Застала је. Сузе је гуше.

Спонтано преузимам причу о другарицама. И причама о учитељици Слободанки Недељковић. Вољела је Слободанка свој позив, позив учитељице. Кад год смо пролазиле поред неке школе, макар и оне која је празна и напуштена, она би застала као да нешто тражи, испитивала. Поглед јој тада није падао нама, који смо око ње. Можда је видјела у машти младу лијепу учитељицу, са бујном црном косом. Са би-

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

УЗ 80-ГОДИШЊИЦУ РОЂЕЊА

Гвидо Тартаља — пјесник
и приповједач

ПЈЕСНИК, ПРИПОВЈЕДАЧ И ЕСЕЈИСТА, Гвидо Тартаља је дубоко проникнуо у психу и свијет најмлађих и заузео истакнуто мјесто у нашој дјечјој књижевности.

Рођен је последње године прошлог стољећа у Сплиту, гдје је завршио основну школу. Права је дипломирао у Београду, а више од педесет година неуморно прича с дјецом, оживљава ствари и сви

НАС ДВА БРАТА

Исте су играчке биле у мени и мога брата: имали смо једнаке пушке кад смо се играли рата.

Колена су нам била обојици пуна рана. Јели смо иста јела једнако слатка ил слана.

Исте су чарпане биле у мени и мога брата, и ципеле истог броја и увјек са много блата.

Имали смо исте капе и одијела исте боје. Кад би мени отпало дугме и он би откидао своје.

Гад би нас сликао неко — обојицу истог лика — никада нисмо знали чија је која слика.

јет око њих. Поред неколико књига намијењених одраслима објавио је тридесетак збирки пјесам за дјецу. Најпознатије су „Прве трешиње“, „Весела зоологија“ (у њој је дао неку врсту пјесничких карикатура великог броја до мањих и дивљих животиња), „Децин шешир и ветар“ (у којој је на шаљив начин приказао згоде и незгоде једног

УЈАКОВИ КЉУЧЕВИ

Кључеви...
За мога ујака
то је посебна — тема
И то врло мучна:
и њима среће нема.

Ни алка за кључеве
ништа не помаже:
онда се заједно губе
и сви заједно траже.

Зато ујак алку
више не употребљава.
Он каже:
овако
ипак мирније спава.

Без алке
кључеви се крију
појединачно:
по један сваког дана.
Најчешће: кључ од стола
и онај рецкави, од стана.

А кад затури
кључ од ормана,
мој расејани ујак,
ако много жури,
и по најјачем пљуску
излази из стана
без шешира
и — без кишобрана.

несташног шешира), „Гусарска дружина“ у којој је описао живот једне дружине на гусарском једрењаку од Сплита до Сингапура. У збирци „Од облака до маслачка“ увршћен је велики број пјесам о природи. Збирка „Колико је тежак сан“ усвојена је као лектира за први разред основне школе. Треба поменути и збирке „Први лет“, „Опет је ту пролеће“ и „Сјатиле се пјесме“.

Велики број пјесам Гвидо Тартаље компоновао је за дјечје хорова. Поједине његове пјесме и приповијетке преведене су на језике на-

це, које ишчекује и трепери. На њој бијела блуза, бијела као снјег, краси прекрасну дјевојачку бисту. Наилази батаљон. И вољени друг: „Смрт фашизму!“ „Слобода народу!“, одговара Слободанка. Не застају. Одлазе. Остали су само измијењени погледи, који су казали све. Како су само обоје лијепа! Како је лијепа та њихова чедна и чиста љубав!

У Црној Гори остављамо нашу Слободанку. Никада више погледом неће миловати школу, никада је више нећу видјети онако пркосну и лијепо покрај плота. Неће ишчекивати батаљон, а откуцаји срца неће узнемирати чисту бијелу лепршаву блузу, док вољени човјек пролази војнички оштрим кораком и са лаким руменилом на лицу.

Вера Кремић, се прибрала и наставља:
— А Лепа Зрнић-Шапчанка. Како је била дивна! И храбра. Авиони се једном спустили јако ниско, па ускочили ваздух. Лепа тек очешљала косе, а авион је у трен сву рашчупа. Она и да-

ље мирно наставља започети посао, само гуња: „Швапски гаде, таман сам се очешљала, а ти ме рашчупа!“ При преласку за Србију заробљена је и стријелана, кажу да је и тада била храбра.

— Па Нада Дивљан! — и Вера добија израз дивљења. — Спасла је батаљонску заставу. Кроз жестоку ватру прилетјела је команданту који је тек попиноу, зграбила заставу од њега и бачила се у Лим. Њемац је опазео и прецизно гађао. Тијело Надино плива низ Лим, али батаљонска заставка није пала непријатељу у руке. И даље Вјера прича: „Матић Нада, Матић Ружа, Грбић Олга, Алексић Нада...“ И остали говоре: Лариса, Рада Шишковић, мала Миленка Ситарича, Мица Ђорђевић... Набрајају никад краја. А уз свако име дуга и потресна прича. Увијек су прва мјеста остављале тежим рањеницима од себе. Да ли је било тежих?

Да, мој Жарко. Имаш право. Можда ће негде заблистати високи, витки, блиставо бијели споменик, виши од свих, који ће носити сјећања на другарице.

Гвидо Тартаља

ших народа и народности, као и на стране језике.

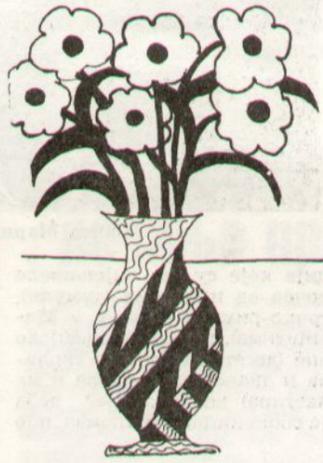
Гвидо Тартаља добио је, поред осталих, награду Савјета Друштва за старање о дјец и омладини Југославије за дугогодишњи рад и прилог литератури за дјецу.

МОЈА БУДВА

Бејак мала кад угледаш
прелијепе њене плаже,
завољех је и од тада
нема од ње ништа драже.

Постала је тако Будва
мој вољени дом и град,
као бисер на Јадрану
ведар, бистар, чист, млад.

Јасна ЂОРЂЕВИЋ

Асиба Кастрати:
Цвијеће

ДОМОВИНА

Домовина је плаво небо и цвјетих у руци,
Домовина је срећна ластва и најлепши брод у луци.

Домовина је жарко сунце и слободна птица,
Домовина је сиње море и мила сестрица.

Домовина је љубав према књижи
и срећно дјетињство,

Домовина је наша мајка,
братство и јединство.

ПОДМЛАЂУЈЕ СЕ МОЈ ГРАД

У Будви љети царују младост и срећа. Плаже личе на расцвјетало цвијеће у вртovima. Сунцобрани су као шарене лопте. На скакаоници нема разлике у годинама. Симпатичан дебело такмичи се с препланулим младићима. На сандолинама веслају, стојећи. Крупним замасима руку продиру веслима у воду. Има веслача од 40 и од 15 година.

Плажа крије многе тајне погледе и осмијехе. На њој је неко доживио прву љубав, први пут био љубоморан и тужан због некога.

Ноћу, осветљеним ули-

цама, корачају млади и старији. Таласају се волани на сукњама, лепршају свилене хаљине.

На игралима играју дјевојчице, срећни због нове фризури, дјечаци одушевљени љепотом љетње вечери, па и старији, осјећајући се безбрижни. Док трепери пригушено црвенкасто свијетло, размахну се руке, усковитлају косе. Море, сунце и Будва подмладили су старије, учинили их снажним, безбрижним, срећним. Младим и старима поклонили су незаборавно љето.

Маја УСАНЧЕВИЋ

Ријеч — двије о риболову

Мој чамац ћете лако препознати. Дуг је и од дрвета, а не као ови пластични што се љуљају кад сандолина поред њих прође. А у њему: мреже, парангали, булентини. Кад се одлази на рибане, носи се сир, хљеб, лук, вода или вино. То обавезно. За сваки случај. Море је — море.

Ловим цицолу, уклате, сарделе, али мене занимају крупније рибе, на често маштам. Као — заронио сам у дубину, а на мене се устреми октопод, то вам је као велика зоботница. Насрће он да ме загри, да никад сунце не угледам, али и ја сам неко. Разљутио се, завежсам му оне краке у лептир машину и он, као врећа, потону на дно!

Другом приликом, као пливам, а окружише ме ајкуле — има их десетак. Срећом, чамац је био близу, па ускочим у њега и уз пут закачим једну од ајкула по трбуху. Остале се разбежаше. Извучем је у чамац из њеног стомака почнем да вадим: решо, сто, лонац, вјешалице за одијело и радио — апарат! Окренем дугме на радију, кад одједном: „Драги слушаоци, „Звезда“ улаже све напоре да победи противнички тим! Брзо бацим сиром и наставим да слушај пренос. И наравно „Звезда“ је победила.

Душан ОРЛАНДИЋ

Слободан Кривокапић: Рањеник

јелом, увијек чистом блузом, лепршавом и мирисном. Можда је видјела дјецу и чула њихов жагор. Можда...

Умјела је Слободанка и да воли. Фини. Чедно. У торбици санитарској носи парче проје, које се већ суво скврчило. Била је често гладна, и те како гладна! Али, проју није дирала. Вољени друг дао јој је у пролазу, негдје давно, дио свог следовања. Ставила је Слободанка комадић проје у санитарску торбу од које се није растајала и чувала је као дио њега, као дио његове љубави. А сусрети су увијек чедни, чисти. Виђења кратка и у пролазу. Разговори у присуству чете, батаљона. Па, ипак, њихова срца су се сусрела и знала су кад куцају једно за друго. Кад сазна да наилази батаљон са вољеним човјеком, застане да их сачека. Гледам је. Остала је мало иза нас. Наслонила се на дугачак сеоски плот. Лењима се ослонила, а раширеним рукама обгрлила плот. Косе се расуле и лепршају. Раскошне косе. Густе, црне, локнасте. У њих утонуло лијепо девојачко ли-

СПОРТ

Конференција удружења клубова Црногорске лиге

Јесењи дио првенства у Црногорској фудбалској лиги карактерише велики број инцидента, затим чести прекиди утакмица и неспортско понашање појединих играча. Испада је било толико да је била доведена у питање регуларност такмичења, као и друштвена оправданост постојања лиге. Таквом стању мора се енергично стати на пут, како би се такмичење изводило нормално.

За овакво стање, како је оцијенено на састанку Удружења клубова Црногорске лиге, има више узрока. Клубови су ушли неспремни у првенство, а у паузи између два првенства мало се радило на васпитно-педагошком плану. У клубовима се налазе недовољно стручни, па и нестручни тренери због чега је пласман и бодовни салдо главна брига. Примијено је да клубови имају лоше услове за рад, средине у којима дјелују нису заинтересоване за њихов рад и напредак. Мало је било примјера да су се друштвено-политичке организације у једном мјесту позабавиле односима у фудбалском клубу, који, као што је познато, нису добри.

На конференцији је закључено да се све слабости морају сасјети у коријену, да је клубовима потребна помоћ шире заједнице, првенствено у васпитно-педагошком раду. Прије почетка првенства одржаће се састанак Извршног одбора Удружења, представника клубова и друштвено-политичких организација ради постизања договора како да се смањи број инцидента и да се створи права спортска атмосфера у фудбалу.

„Могрен“ и „Петровац“ појачани

„Могрен“ и „Петровац“ припремају се за наставак првенства у Црногорској лиги

ОСНОВАН БОКСЕРСКИ КЛУБ

У Будви је крајем фебруара одржана оснивачка скупштина боксерског клуба „Будва“. За предсједника је изабран ДУШАН ВУКАДИНОВИЋ, директор ООУР „Електродистрибуција“.

Боксерски савез Црне Горе и Боксерски клуб „Будућност“ из Титограда обећали су помоћ новоформираном клубу. Тренер младих бурванских боксера биће Павле Буцај, бивши боксер „Никшића“, који ради у Бечићима.

С. Греговић

вак првенства. Играчи су десетак дана провели на Јабуци код Пљеваља као гости тамошњег клуба „Рудар“ с којим годинама одржавају пријатељске односе. И „Петровац“ је одиграо више пријатељских утакмица. Екипа је појачана — приступили су бивши играч овог тима Мугоша и голман Радуловић из Улциња. Треба напоменути да су два играча пошла у ЈНА — голман Драган Стојановић и нападач Славко Вукотић.

— Надам се да ћемо напрољеће пружити много бољу игру и постизати одговарајуће резултате — рекао нам је један од најстаријих фудбалера овог тима, голтер Бранко Вукотић.

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИ СПОМЕНИЦИ будванске ривијере представљају атем-каменове у круни природних љепота читавог овог краја. Они су утолико значајнији што преко њих може да се прати континуитет цивилиза-

Драгуљни Будванске ривијере

чама борцима народно-ослободилачког рата.

Поред, нажалост, још увијек туристима неприступачног мозаика у Петровцу, који се гради, као стара Ластва, помиње у „Љетопису пога Дукљанина“, у његовој бли-

бина је, према предању, краља Стевана Првовјенчаног. Док је друга црква овог манастира подигнута 1351. године, за вријеме цара Душана Силног. Њему се приписује и црква у Дуљеву у којој се закалуђерио патријарх Арсеније III Чарнојевић.

Подигнута 1050. године, црква св. Тројице у Прасквици, помиње се 1307. године, приликом посјете краља Милути на Котору. У ризници овог неколико пута рушеног и пљачканог манастира, као и у осталима на овом подручју, сачуване су црквене књиге, иконе и бројни умјетнички предмети, који, без обзира на то одакле су донијети — са Истока или са Запада, рјечи то говоре да овај крај ни у једном раздобљу свог постојања није изгубио словенску народну свијест и основну црту стваралаштва као израз словенске душе. У Прасквици се налазе сребрни путир, донијет из Петрограда, сребрни ручни крст, рађен у техници филигран с рељефима и мотивима из јеванђеља, украсен коралима и драгим камењем, па сребрна петохлебница, шест старих руских икона и сребром окованине писао јеремонах Гаврило Цетињски. Према предању, то јеванђеље поконио је Паштровићима владика Данило. У архиви манастира Прасквице чува се збирка паштровских исправа, неколико писама црногорских владика, затим препис најстарије читуље која садржи имена четири архимандрита и 46 јеремонаха. Ту су и манастирски печат, израђен од тучи, затим два оригинална документа — један од руске царице Катарине, са потписом Потјомкина, а други је грамата цара Павла. Пажњу посје тилаца привлачи мермерни сто Балше III за којим су се окупљали представници дванаест паштровских племена.

У цркви св. Ивана, једној од најстаријих на Приморју, саграђеној у VII вијеку, која је преко једног миленијума била катедрала, међу осам старих икона издваја се „Мадона ин Пунта“, рађена на дрвету, која је сматрана светињом читавог града. Цркви Санта Марија ин Пунта, саграђеној 840. године, цар Душан је 1357. издао једну повељу. У њој је радила најстарија будванска школа... Не зна се тачно када је саграђена црквица св. Саве, која се помиње у доба Немањића и Балшића, и коју су, захваљујући вјерској толеранцији, користили и католици и православни. Пред црквом св. Тројице, чији је иконостас радио Никола Аспиоти, налази се гроб Стефана Митрова Љубише. У Будви се налазе родне куће Крста Ивановића, Стјепана Зановића и Стефана Митрова Љубише.

Цару Душану приписује се и оснивање манастира Подлашће — око 1350. године — у коме је 1427. донијет Грбальски законик. Млечки су га палили 1452. пошто су угушили устанак у Грбљу, а Аустријанци у два маха — 1869. — у Бокелском устанку и 1914. године. У овом манастиру одржани су састанци Петра I са француским генералом Лористоном и маршалом Мармоном. У њему се чува десетак црквених књига штампаних у Русији и једна петохлебница, рад Стомана Радића из Херцег-Новог, из XVIII вијека.

Санта Марија ин Пунта

ција које су се смјењивале почев од илирских (тумули), грчко-римске (мозаик у Мириштима), преко средњевјеквне (десетак бедема и тврђава и двадесетак цркава и манастира) до данашњег доба са споменицима и спомен-пло-

зине — на путу према Бару — налази се значајан споменик фреско-сликарства касног средњег вијека, манастир Градиште, који је био нека врста филијале Дечанске лавре... Црква успења св. Богородице у Режевићима задуж-

Кутак за разоноду

НЕСПОРАЗУМ

— Госпођо, доказано је да сте преварили мужа — затекао вас је у кревету с вашиим пријатељем!

— Нисам ја њега преварила, већ он мене — рекао је да тог дана одлази на службени пут.

ДОБРО ЈЕ ШТО СЕ НИЈЕ ОЖЕНИО

— Видиш ли ону згодну удовицу у црнини?

— Видим.

— Добро је што се нисам њоме оженио.

— Зашто?

— Па сад бих ја био мртав.

САМО ДЈЕЛИМИЧНО

— Да ли се обистинило што сам вам рекла: да ћете ускоро удати кћерку и да ће она добити близанце?

— Не баш сасвим — близанце је добила, али се није удала.

ШТО ЈЕ СИГУРНО — СИГУРНО

Један репортер упитао је Марсела Ашара, члана Француске академије наука:

— Када би се Лувр, неким случајем, запалио, ко је бисте три слике прво покушали да спасете?

— Оне које су најближе вратима — одговори „Бесмртник“.

КАЗАЛИ СУ...

У ОНО ШТО И ВЈЕРУЈЕШ, ТО И ПОСТОЈИ

НАЗИМ ХИКМЕТ: „Златним временима називало се оно доба кад уопште није било злата“.

✱

РАСЕЛ: „Што скупље плаћамо овај живот, он за нас има све мању вриједност“.

✱

БЈЕЛИНСКИ: „Тврдица истовремено осјећа све бриге богаташа и све патње сиромаша“.

✱

ВЈЕРНСОН: „Највише гријеши онај који неће да призна“.

НИЈЕ ПРВИ

Француски филозоф Дидро пође једног дана свом издавачу да би му предао рукопис свог дјела и затече га како се обличи. Дидро стјече да му придржи капут. Издавач се бранио, али му Дидро рече: „Умирите се, господине, нити сам ја први књижевник који облачи издаваче, нити сте ви први издавач кога облаче књижевници“.

које почиње 25. марта. Први клуб је консолидовао своје редове након слабих игара и незадовољавајућег пласмана у јесењем дијелу такмичења. Тим се знатно појачао — приступили су му фудбалери из никшићке „Сутјеске“ Међедовић, Маговчевић, Думнић и Кривокапић. Дошло је и до промјена у стручном штабу — тренера Николу Станишића замијенио је доскорашњи фудбалер овог тима Јоко Божовић.

— У току паузе радили смо веома марљиво — тренирали смо два и три пута у току дана, тако да смо стекли неопходну физичку кондицију. Одиграли смо више пријатељских утакмица с тимовима који су овдје боравили на припремама и постигли доста добре резултате. На овим утакмицама резултат нам није био у првом плану, већ уигравање појединих линија у тиму, и задовољан сам постигнутим. Са појачањима и уз максимално залагање свих можемо се надати бољим резултатима и, наравно, бијегу са дна табеле — рекао нам је тренер Божовић.

„Петровац“ се, такође озбиљно припрема за наста-